

SAS' **samfunnsøkonomiske** **verdi i Norge**

Forfatter Thomas Thessen, Sjefsanalytiker hos SAS

Forord

I SAS deler vi et felles mål: å skape trygge, effektive og pålitelige reiseopplevelser hver dag. Men vårt engasjement strekker seg langt utover selve flyreisen. Som en integrert del av samfunnet arbeider vi aktivt for å bidra til økonomisk vekst, sosial tilknytning og regional utvikling.

Det er med stor stolthet vi presenterer denne rapporten, som dokumenterer SAS' omfattende og langvarige betydning for Norge og resten av Skandinavia. Konklusjonene er klare: SAS bidrar årlig med 85 milliarder kroner til norsk BNP og støtter 53.000 arbeidsplasser. Dette viser selskapets solide fundament og avgjørende samfunnsbidrag, som er dypt forankret i vår historie og identitet.

Som Norges viktigste luftfartsselskap er vi en uunnværlig del av infrastrukturen som knytter regionen til resten av verden. Vi kobler mennesker med muligheter, bedrifter med kunder og regioner med hverandre. Med vår utvidelse av København som knutepunkt og overgang fra Star Alliance til SkyTeam, sikrer vi et bredere globalt nettverk og forbedrede serviceopplevelser.

De siste årene har vært blant de mest krevende i SAS' historie. En global pandemi, strukturelle ubalanser og et marked i rask endring stilte oss overfor et valg: å fornye oss eller bli utkonkurrert. Vi valgte det første.

I 2021 ble et nytt ledelsesteam utnevnt med mandat til å revitalisere SAS og sikre selskapets langsiktige relevans. SAS FORWARD-programmet har adressert strukturelle utfordringer, gjennomført en finansiell restrukturering og lagt grunnlaget for fremtidig vekst. Et avgjørende skritt har vært tilgangen på nye strategiske og langsiktige eiere: Air France-KLM, den danske stat, Castlelake og Henrik Lind, som tilfører kapital, global rekkevidde og en felles tro på SAS' fremtid.

Transformasjonen har gitt resultater. I dag er SAS verdens mest punktlig flyselskap, med rekordhøye belegg og den største kundetilfredsheten i vår historie – et tydelig bevis på våre ansattes dedikasjon og vårt urokkelige fokus på kvalitet.

SAS har lenge vært en pioner i arbeidet med å redusere skadelige utslipp. For over 25 år siden startet vi forskning på biodrivstoff for fly, og i dag er vi blant de største kjøperne av klimavennlig drivstoff (SAF). Gjennom investeringer i drivstoffeffektive fly, operasjonell optimalisering og målrettet satsing på fremtidens luftfart, har vi etablert oss som en ledende aktør innen miljøvennlig flytransport. Vi samarbeider også aktivt om utviklingen av lav- og nullutslippsfly med Heart Aerospace og Airbus ZEROe-programmet, og bidrar til å forme morgendagens luftfartsteknologi.

Videre har SAS i samarbeid med Forsvaret spilt en avgjørende rolle i MEDEVAC-operasjoner og humanitære transporter, spesielt i forbindelse med krigen i Ukraina. SAS' dedikerte medisinske evakueringsfly er konvertert til et flygende sykehus, utstyrt med avansert medisinsk teknologi og spesialiserte sengeplasser for intensivpasienter. Siden midten av 2022

har SAS, i tett samarbeid med Forsvaret, operert ukentlige evakueringsflyvninger av kritisk skadde og syke pasienter fra Ukraina til sykehus i hele Europa. Over 2.000 pasienter har blitt transportert trygt ved hjelp av denne kapasiteten, og initiativet er en del av EUs sivile beredskapsmekanisme.

SAS er i dag en moderne, fremtidsrettet virksomhet med tydelige verdier, forankret i vårt samfunnsansvar og med blikket rettet mot morgendagens muligheter. Vår forbedrede økonomiske situasjon, sterke partnernettverk og operasjonelle momentum gir oss mulighet til å fortsette å spille en sentral rolle – både som Norges ledende luftfartsselskap og som en strategisk aktør for hele regionen.

Innholdsfortegnelse

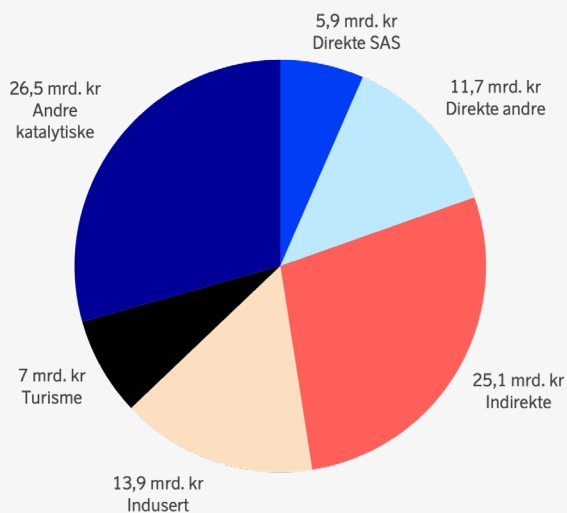
Forord	2
Hovedresultater	5
Bakgrunn	7
Forskningsmetode	7
Den direkte økonomiske verdien	8
Den indirekte økonomiske verdien	9
Den induserte verdien	10
SAS' samfunnsøkonomiske verdi for turisme og det bredere næringslivet	10
Produktiviteten til de ansatte	11
SAS' sosiale verdi per flyplass	12

Hovedresultater

- I 2024 bidro SAS totalt til norsk BNP på 90 milliarder kroner. Dette tilsvarer 1,7 % av Norges totale BNP på 5.260 milliarder kroner.
- Av disse 90 milliarder kroner er to tredjedeler, eller 57 milliarder, opprettet som følge av aktiviteten som foregår i luftfartsindustrien. Både i selve luftfartsbransjen (direkte effekt), hos leverandørene deres (indirekte effekt) og gjennom bruk av lønnsinntekter (indusert effekt).
- Den siste tredjedelen skapes som et resultat av tilgjengeligheten som SAS sine flyruter skaper: 7,0 milliarder kroner i turisme og 27 milliarder kroner i resten av næringslivet.
- Totalt skapes 53.000 arbeidsplasser i Norge som følge av SAS' aktiviteter. Dette tilsvarer 1,9 % av det totale antallet ansatte i Norge.
- I 2024 hadde SAS selv 2.800 ansatte i Norge. I tillegg er 5.100 personer ansatt i resten av luftfartsbransjen som følge av SAS' aktiviteter.
- 24.000 arbeidsplasser skapes i form av indirekte og induserte effekter.
- Til slutt skapes 2.000 arbeidsplasser innen turisme og resten av næringslivet på grunn av tilgjengeligheten som skapes av SAS' flyruter.
- Produktiviteten til SAS-ansatte målt i BNP-bidrag per sysselsatt er 11 % høyere enn gjennomsnittet for alle sysselsatte i Norge.
- Størstedelen av SAS' samfunnsøkonomiske verdiskaping skapes med base i Oslo Gardermoen. Imidlertid skapes det også betydelig samfunnsmessig verdi på andre norske flyplasser.

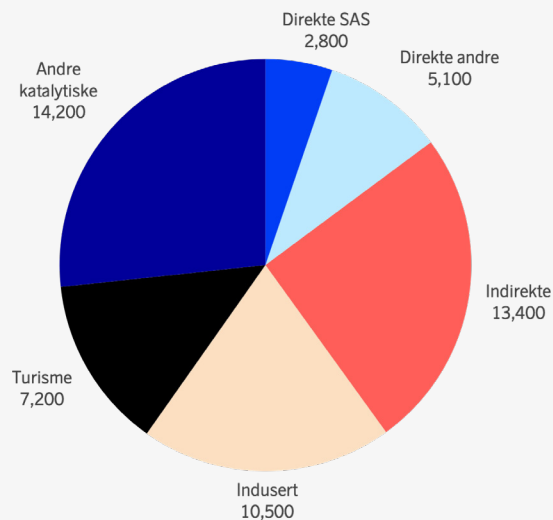
Hovedresultater

Figur 1. SAS bidrag til norsk BNP 2024

Totalt BNP-bidrag: 90 mrd. kroner

Figur 2. Antall ansatte som følge av SAS i Norge i 2024

Antall ansatte: 53.300

Kilde: SEO Amsterdam Economics

Tabell 1. SAS' totale samfunnsøkonomiske verdi i Norge 2024

	BNP bidrag (mia. kroner)	Antall ansatte
Total	90,1	53.000
Direkte SAS	5,9	2.800
Direkte andre	11,7	5.100
Indirekte	25,1	13.400
Indusert	13,9	10.500
Turisme	7,0	7.200
Andre katalytiske	26,5	14.200

Kilde: SEO Amsterdam Economics

Bakgrunn

Denne rapporten er utarbeidet for å beskrive og fremheve SAS' samfunnsmessige betydning i Norge. Luftfart spiller en viktig rolle i økonomisk utvikling og tilgjengelighet, og med denne analysen ønsker SAS å bidra til en mer faktabasert forståelse av verdien selskapet skaper – både gjennom egne aktiviteter og gjennom tilgangen til omverdenen som rutenettverket muliggjør.

Analysen ble utført av det uavhengige konsultentselskapet SEO Amsterdam Economics og dokumenterer at SAS bidro med 42 milliarder norske kroner i 2024 kroner til norsk BNP og støttet rundt 45.000 arbeidsplasser. Dette tilsvarer 1,4 % av BNP og 1,5 % av den totale sysselsettingen i Norge. Rapporten viser hvordan SAS skaper verdi på flere nivåer: gjennom direkte sysselsetting, gjennom aktiviteter hos leverandører og partnere, gjennom forbruk drevet av lønnsinntekter – og gjennom den økonomiske aktiviteten som oppstår når mennesker og bedrifter får tilgang til omverdenen via SAS' rutenettverk.

Forskningsmetode

En mer detaljert beskrivelse av metodikken sammen med totaltallene for hele SAS kan leses i SEO Amsterdam Economics-rapporten.

Samme metodikk brukes som i den nylig publiserte rapporten utarbeidet for ACI Europe, som anslår verdien av +500 europeiske flyplasser. Passasjerdata mv. fra SAS har blitt brukt til å beregne andelen av luftfartens totale samfunnsøkonomiske verdi i Norge.

Det direkte økonomiske verdien

Den direkte effekten inkluderer aktiviteten som skjer i selve luftfartsindustrien. Både i form av SAS' egne aktiviteter, men også den aktiviteten som skjer i andre selskaper innen luftfart som følge av SAS' aktiviteter.

SAS' egen aktivitet i Norge skaper 5,9 milliarder kroner i subsidier til BNP og 2800 ansatte. Dette inkluderer både flygende personell basert i Norge (44 %) og SAS-ansatte på bakken (56 %).

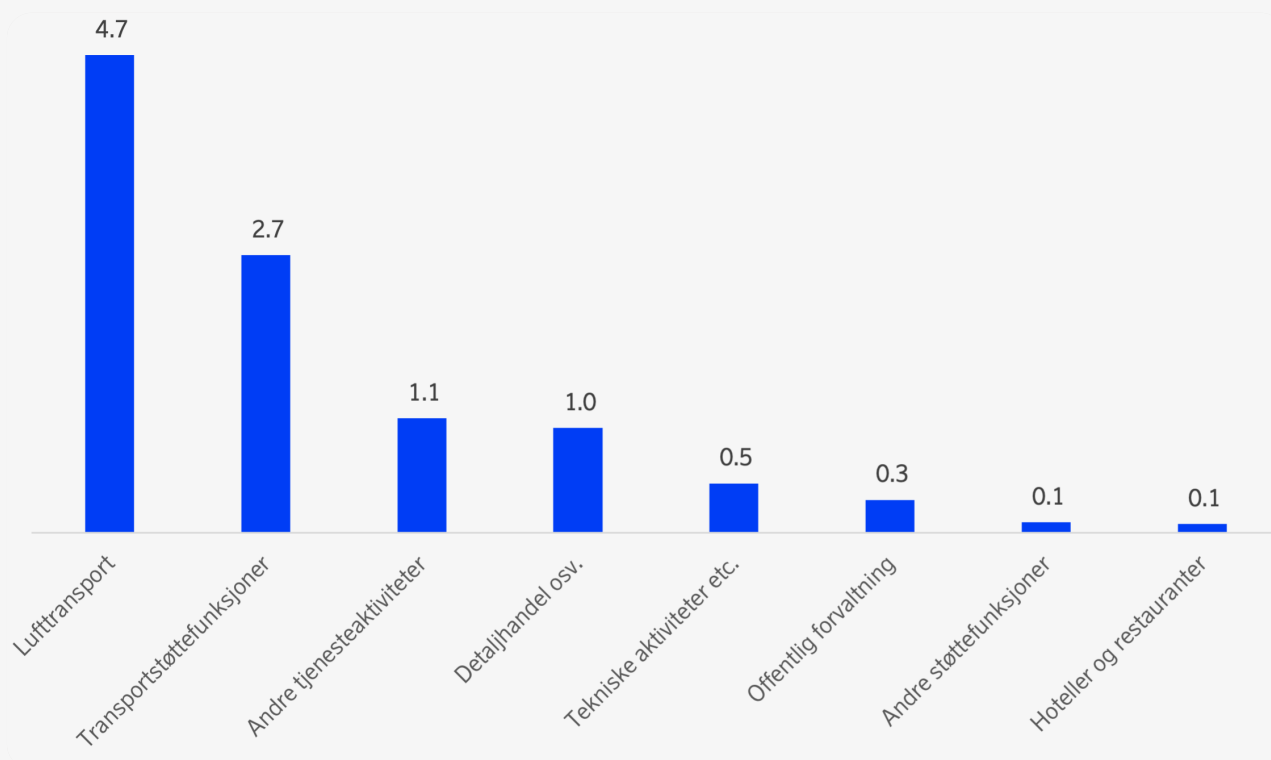
I tillegg vil det bli opprettet 11,7 milliarder kroner og

5100 ansatte i andre luftfartsselskaper som følge av SAS' aktiviteter. Dette er en andel av ansatte i f.eks. flyplassadministrasjon, butikker i kjøpesenteret, osv.

Totalt sett er den direkte samfunnsøkonomiske verdien skapt av SAS 18 milliarder norske kroner i BNP-subsidier og 7.900 ansatte.

De 18 milliardene kroner er delt inn i disse aktivitetene:

Figur 3. SAS direkte BNP-bidrag i Norge fordelt på aktiviteter i 2024

Kilde: SEO Amsterdam Economics

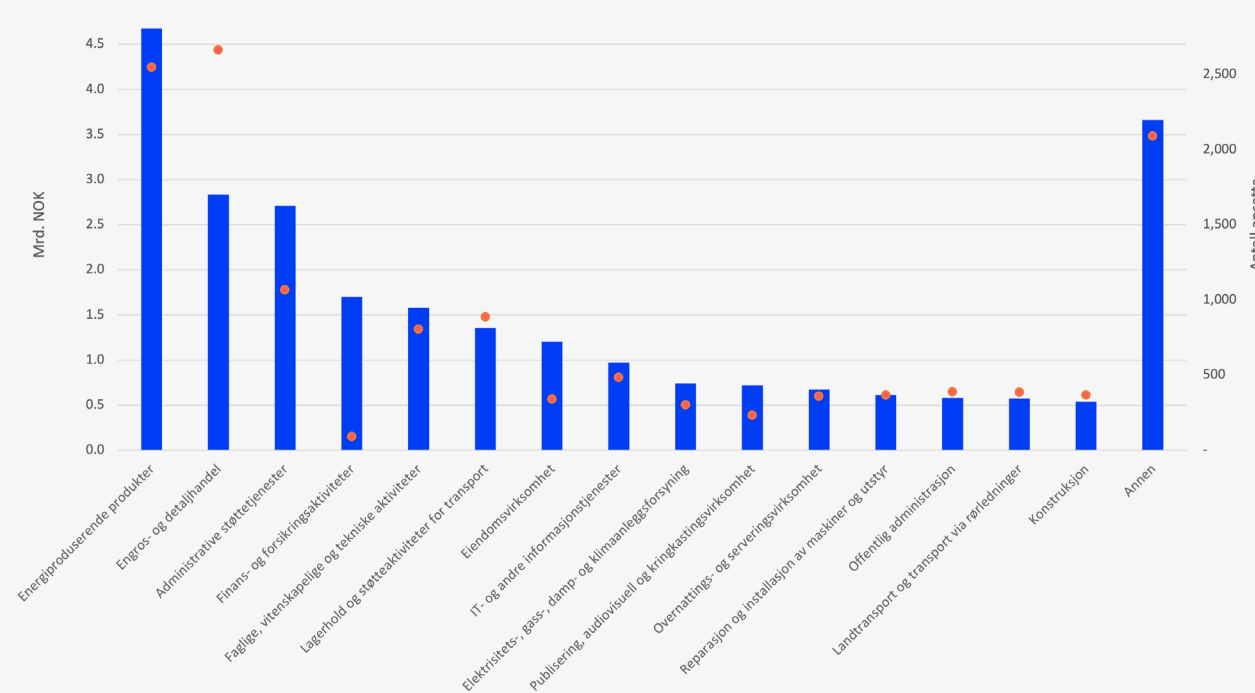
Den indirekte økonomiske verdien

Den indirekte verdien skapes av selskaper som leverer varer og tjenester til luftfartsindustrien. SAS' virksomhet i Norge bidrar til en samlet verdiskaping på 25 milliarder kroner i BNP og sysselsetter 13.400

personer i tilknyttede selskaper.

Denne samfunnsøkonomiske verdien skapes i et bredt spekter av bransjer:

Figur 4. SAS indirekte BNP-bidrag i Norge fordelt på aktiviteter 2024 (milliarder kroner)

Kilde: SEO Amsterdam Economics

Det induserte verdien

BNP og sysselsetting, som er knyttet til forbruket av lønn fra direkte og indirekte ansatte i de foregående avsnittene, utgjør den induserte effekten.

Denne induserte samfunnsøkonomiske verdien som skapes basert på SAS' aktivitet er anslått å beløpe seg til 14 milliarder norske kroner og 10.500 ansatte.

SAS' samfunnsøkonomiske verdi for turisme og det bredere næringslivet

Sosialøkonomisk verdi skapes også i det bredere næringslivet på grunn av tilgjengeligheten som flyruter skaper. Dette kalles også den katalytiske effekten.

Den første delen av denne effekten er den som skapes av turister som bruker fly som sitt primære transportmiddel.

Det er anslått at turister som bruker SAS' flyvninger

bidrar med 7,0 milliarder norske kroner til BNP og 7.200 ansatte.

I tillegg vil ytterligere 27 milliarder bli opprettet kroner og 14.200 ansatte i det bredere næringslivet som et resultat av tilgjengeligheten som SAS skaper. Dette inkluderer forbedringer i produktivitet, tilgang til markeder og kunder, tiltrekning av kvalifisert kompetanse og arbeidskraft, osv.

Produktiviteten til de ansatte

Produktiviteten til en ansatt kan måles i form av BNP-bidrag per ansatt:

Tabell 2. BNP-bidrag per ansatt i Norge opprettet av SAS i 2024

	BNP -bidrag per ansatte
Direkte SAS	2.063.000
Direkte andre	2.306.000
Indirekte	1.873.000
Indusert	1.316.000
Turisme	965.000
Andre katalytisk	1.862.000
I alt	1.690.000

Kilde: SEO Amsterdam Economics

Samlet sett var BNP-bidraget per sysselsetting skapt av SAS 1.690.000 kroner, noe som er litt under gjennomsnittet i Norge på 1.879.000 kroner.

Men som man kan se, er BNP-bidraget per sysselsatt for ansatte i SAS 2.093.000 kroner eller 11 % høyere enn landsgjennomsnittet. Dette betyr at en ansatt i SAS skaper mer samfunnsøkonomisk verdi enn

en gjennomsnittlig norsk ansatt. Ansatte i andre deler av luftfarten har også høy produktivitet.

Grunnen til at gjennomsnittet for alle typer verdiskaping er litt lavere enn landsgjennomsnittet, er turisme, der produktiviteten er lav. Denne industrien bidrar igjen med arbeidsplasser, blant annet for lavtlønnede ansatte.

SAS' sosiale verdi per flyplass

De utgjorde til sammen 42 milliarder kroner og 44.000 arbeidsplasser, som SAS skaper, kan fordeles mellom de norske flyplassene der SAS har ruter.

Tabell 3. BNP-bidrag og antall arbeidsplasser skapt av SAS i Norge 2024, fordelt på flyplasser

	Ansatte	BNP (mrd. kr)
Oslo Gardemoen	26.900	45,4
Stavanger	7.200	12,5
Bergen	5.100	8,6
Trondheim	4.900	8,3
Tromsø	2.100	3,5
Bodø	1.700	2,9
Kristiansand	1.200	1,4
Kristiansund	700	1,9
Ålesund	700	1,2
Harstad/Narvik	700	1,2
Svalbard	600	0,9
Kirkenes	500	0,8
Haugesund	400	0,7
Alta	400	0,6
Sandefjord	200	0,4
Total	53.000	90,1

Størstedelen av den samfunnsøkonomiske verdien skapes i Oslo Gardemoen. Dette skaper et bidrag til BNP på 45 milliarder kroner og 26.900 ansatte.

Men det gis også et betydelig bidrag til BNP og sysselsetting på de andre flyplassene. For eksempel

skapes 7.200 arbeidsplasser i og rundt Stavanger og 5.100 arbeidsplasser i og rundt Bergen som følge av SAS sine flyvninger. På begge flyplassene skapes en tredjedel av verdien innen turisme og det bredere næringslivet.